

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากจะเป็นอาหารหลักของประชากรแล้ว ข้าวยังเป็นสินค้าออกที่สำคัญ ทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละนับหมื่นล้านบาท หากปีใดฝนฟ้าอากาศอำนวยก็สามารถผลิตข้าวได้มาก เช่นในปี 2521 - 2522 สภาพฝนฟ้าอากาศดีมากประเทศไทยสามารถผลิตข้าวได้สูงถึง 17.47 ล้านตันข้าวเปลือก¹ แต่ในโอกาสการเพิ่มผลผลิตโดยการขยายเนื้อที่การทำนาออกไปอีกนั้นจะทำได้ในขอบเขตจำกัด เพราะเนื้อที่ที่เหมาะสมแก่การทำนามีจำกัดและนำมาใช้ประโยชน์เกือบหมดแล้ว

ถ้าพิจารณาถึงความต้องการข้าวเพื่อการบริโภคภายในประเทศจะเห็นว่าแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีตามการเพิ่มขึ้นของประชากร กล่าวคือในปี 2523 ประเมินความต้องการข้าวใช้ภายในประเทศรวมทั้งบริโภค ทำพันธุ์ และใช้ในกิจกรรมอื่นรวมกันประมาณ 12.52 ล้านตันข้าวเปลือก และในปี 2524 ประเมินความต้องการข้าวใช้ในประเทศรวมกันประมาณ 12.95 ล้านตัน² นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายเร่งรัดการส่งออกผลิตผลเกษตรซึ่งรวมทั้งข้าวด้วย เพื่อช่วยลดการเสียเปรียบดุลการค้า

จากความสำคัญของข้าวที่มีต่อเศรษฐกิจไทยและวิธีการทำนาของเกษตรกรในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่าทัศนคติของเกษตรกรไทยส่วนใหญ่ยังยึดถือแบบดั้งเดิม เคยทำมาอย่างไรก็ทำไปอย่างนั้น

---

¹กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร, "โครงการส่งเสริมการทำนาหวานน้ำคมแผนใหม่ปี 2524" (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ม.ป.ป.) อัดสำเนา, หน้า 1.

² เรื่องเดียวกัน.

ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงวิธีการทำนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม พื้นที่บางแห่งมีน้ำแต่ไม่สามารถนำน้ำไปใช้ได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการพัฒนาเรื่องการใช้ น้ำ การใช้ปุ๋ยก็ไม่ถูกต้องตามหลักและวิธีการ
และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ ในการทำนา ดังนั้นการที่จะเพิ่มผล
ผลิตให้ได้ตามเป้าหมายเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล จึงจำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
โดยการใช้ปุ๋ยและการปรับปรุงวิธีการผลิตเป็นสำคัญ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ดำเนินการ
ศึกษาและวิจัย หาทางปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของข้าว และในที่สุดได้ค้นพบว่าวิธีการทำนา
หว่านน้ำตมแดนใหม่จะสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นมาก และช่วยลดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย
ให้ต่ำลง ประหยัดแรงงานและเวลา สามารถปลูกข้าวได้ปีละ 3 ครั้ง นับว่าเป็นเทคโนโลยีใหม่
ที่ไรหลักวิชาการเข้าช่วย¹

ในต้นปี 2521 นายประเชิญ กาญจนมัย หัวหน้าโครงการสถาบันค้นคว้าวิทยาการ
วิจัยแห่งชาติ นำเอาวิธีการทำนาหว่านน้ำตมแดนใหม่ไปเผยแพร่แก่เกษตรกรหมู่บ้านโศภาภิวัฒน์
อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ได้ทดลองทำกันเป็นครั้งแรก ปรากฏว่าได้ผลผลิตสูงถึง 100 ถัง
ต่อไร่ มากกว่าการทำนาค่าแบบเก่า ซึ่งเคยได้เพียง 30 ถังต่อไร่² ทำให้เกษตรกรสนใจและ
ตื่นตัวในการทำนาหว่านน้ำตมแดนใหม่กันมาก จากโครงการขั้นแรกทดลองกับเนื้อที่เพียง 248
ไร่ ก็ได้ขยายพื้นที่ให้กว้างขึ้นเรื่อย ๆ ในหลายจังหวัดทั่วประเทศ ประกอบกับรัฐบาลให้การสนับสนุน
การทำนาหว่านน้ำตมแดนใหม่อย่างเต็มที่ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติโครงการส่งเสริมการทำ
นาหว่านน้ำตมแดนใหม่เป็นนโยบายสำคัญในการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตข้าว และให้บรรจุไว้ใน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ด้วย³

¹ กรมการพัฒนาชุมชน, "การทำนาหว่านน้ำตมแดนใหม่ หมู่บ้านโศภาภิวัฒน์ อำเภอ
พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี" (กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน , ม.ป.ป.)

² ปชา ลาภานันต์, "หมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างโศภาภิวัฒน์ ตำบลบางน้ำเขียว อำเภอ
พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี" (สิงห์บุรี : ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 16.

³ เสียงปวงชน (27 มีนาคม 2524), หน้า 6.

ถ้าจะพูดถึงเฉพาะคำว่านาหวานน้ำนมแล้ว คำนี้หรือวิธีทำนาแบบนี้ไม่ใช่ของใหม่สำหรับเกษตรกรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรชาวนาในแถบที่ราบลุ่มภาคกลาง และบางส่วนของภาคตะวันออกเฉียง เช่น สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา เพราะเป็นวิธีที่เกษตรกรเหล่านั้นรู้จักและปฏิบัติกันอยู่แล้ว แต่อาจจะเรียกชื่อไปต่าง ๆ กัน เช่น นาหวานข้าวอก นาหวานพะเลย หรือบางท้องที่เรียกว่า นาหวานคึกที่เป็นต้น แม้แต่บางท้องที่ในภาคใต้อีกก็มีการทำนาคับวิธีนาแบบนี้เหมือนกัน¹

วิธีการหลักของการทำนาแบบนี้หรือการทำนาหวานน้ำนม ก็คือการทำนาหวานโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เพาะในโรงแล้วหว่านลงในแปลงนาที่เตรียมไว้ ซึ่งอยู่ในสภาพที่เป็นเลนและ ๆ หรือมีน้ำขังอยู่ บางพอประมาณ เหตุผลที่เกษตรกรต้องใช้วิธีนี้ก็เนื่องจากสภาพพื้นที่ทำเป็นที่ราบลุ่ม และในฤดูฝนถ้าฝนมาเร็วและมีปริมาณน้ำฝนมาก เกษตรกรจะระบายน้ำออกจากแปลงนาไม่ทัน และถ้ารอชาน้ำจะมากขึ้น จะทำให้ไม่สามารถตกกล้าหรือปักดำได้ เกษตรกรจึงต้องใช้วิธีการนี้แทน เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ในบางท้องที่ก็มีเกษตรกรนิยมทำเป็นประจำก็มี²

สำหรับคำว่านาหวานน้ำนมแบบใหม่ ซึ่งกำลังเป็นที่กล่าวขวัญกันอยู่ในปัจจุบันก็คือ วิธีการที่พัฒนามาจากหลักการทำนาแบบนาหวานข้าวอกดั้งเดิม เพียงแต่นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของข้าว ทำให้ข้าวที่หว่านลงไปสามารถงอก รอด เจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูง และมีความเสียหายจากสาเหตุต่าง ๆ น้อยที่สุด แต่ที่แตกต่างไปจากวิธีการทำนาแบบอื่น ๆ ก็คือ ถ้ามีการปฏิบัติตามคำแนะนำตามขั้นตอนเป็นอย่างดีแล้ว เกษตรกรอาจจะสามารถประเมินผลผลิตได้ล่วงหน้า และค่อนข้างใกล้เคียง ถ้าไม่มีเหตุสุดวิสัยมาทำให้พื้นที่นาหรือต้นข้าวเสียหายไปเสียก่อน นอกจากนั้นวิธีการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องไปกับผลผลิตที่จะได้ตามเกณฑ์ประเมินทั้งสิ้น ดังนั้นหัวใจสำคัญของความสำเร็จของการทำนาหวานน้ำนมแบบใหม่ จึงอยู่ที่³

¹ กรมส่งเสริมการเกษตร, "นาหวานน้ำนมแบบใหม่" (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร, ม.ป.ป.) อักสำเนา, หน้า 1.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

1. สภาพความเหมาะสมของพื้นที่นา ซึ่งควรจะเป็นพื้นที่ที่สามารถควบคุมน้ำได้และดินมีสภาพที่ค่อนข้างดีหรือดินที่มีตะกอน สามารถเตรียมให้อยู่ในสภาพและเช่นเดียวกับเพื่อออกดอกได้

2. ความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามขั้นตอนคำแนะนำ ตั้งแต่การเตรียมดิน การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การดูแลรักษา และการใส่ปุ๋ย

การที่ทางราชการนำการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่มาเผยแพร่และสาธิตให้เห็นเป็นตัวอย่าง จะทำให้เกษตรกรตระหนักถึงผลผลิตที่ได้มากกว่าการทำนาคำแผนเก่า และจะเกิดการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ในที่สุด นอกจากนี้เกษตรกรก็จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบดั้งเดิมที่เคยยึดถือการทำนาคำแผนเก่า มามีทัศนคติที่คิดการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ ซึ่งหมายถึงการที่เกษตรกรจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการทำนาคำแผนเก่ามาทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่แทน แต่ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเกษตรกร จะต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญหลายประการ เป็นองค์ประกอบ ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะได้ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ โดยอาศัยทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม

(Adoption of Innovations Theories) ของ Everett M. Rogers และ F. Floyd Shoemaker มาเป็นทฤษฎีพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการวิจัยนี้ โดยมุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งเป็นตัวแปรที่จะมีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ

1. ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร
3. ปัจจัยด้านการกระทำทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตวิทยาของ William W.

Reeders

ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาถึงปัจจัยทั้งสามที่กล่าวแล้วข้างต้นเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยทั้งสามจะเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อทัศนคติในการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ของเกษตรกร โดยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสาม กับทัศนคติของ

เกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ ว่าจะมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงขั้นตอนในการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริม หรือสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่
3. เพื่อศึกษาถึงผลของตัวแปรที่มีต่อทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่
4. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของผู้ที่ยอมรับและไม่ยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหมู่ที่ 5 หมู่บ้านโกคากิวิชน์ ตำบลบางน้ำเขียว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และหมู่ที่ 5 หมู่บ้านศรีพรหมประสิทธิ์ ตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี ด้วยเหตุผลดังนี้ คือ

1. หมู่บ้านโกคากิวิชน์เป็นหมู่บ้านแรกที่มีการทดลองทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่เกษตรกรจึงมีความตื่นตัวที่จะทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่มาก ประกอบกับเป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของจังหวัดสิงห์บุรี จึงมีบุคคลหลายวงการรวมทั้งชาวต่างประเทศให้ความสนใจไปคูงานการพัฒนาของหมู่บ้านบ่อยครั้ง
2. หมู่บ้านศรีพรหมประสิทธิ์เป็นหมู่บ้านที่เพิ่งจะเริ่มทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่กันอย่างแพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้ และหมู่บ้านนี้ก็อยู่ห่างจากหมู่บ้านโกคากิวิชน์เพียง 3 กิโลเมตร มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันมาก ทำให้เหมาะสมที่จะทำการศึกษาในเรื่องเดียวกัน

นิยามศัพท์

ทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ หมายถึงความเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ว่าดีกว่าการทำนาค้ำแผนเก่าหรือไม่ ความเห็นนี้จะเกิดจากการที่เกษตรกรได้พบ ได้เห็น ได้ความรู้มาจากแหล่งต่าง ๆ หรือจากการที่เกษตรกรได้ทดลองทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ด้วยตนเอง

เกษตรกร หมายถึงบุคคลที่ทำนาเป็นอาชีพหลัก ซึ่งครอบคลุมทั้งที่ทำนาในพื้นที่ของตัวเองหรือเช่าผู้อื่น โดยวิธีให้เงินหรือแบ่งเช่า ในที่นี้จะศึกษาเฉพาะบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโคกาวัดฉิม และหมู่บ้านศรีพรหมประสิทธิ์เท่านั้น

การทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ หมายถึงการทำนาซึ่งให้ผลผลิตสูงถึง 100 ถึงต่อไร่ ใช้ต้นทุนค่า ลงทุนไร่ละประมาณ 1,250 บาท ใช้เวลาเพียง 100 วันจากวันหว่านถึงวันเก็บเกี่ยว สำหรับชาวพันธุ์ กข.7 และสามารถทำนาได้ถึงปีละ 3 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนที่เกษตรกรจะสามารถจดจำและทำความเข้าใจได้โดยง่าย

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเกษตรกร หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบต่อความเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ ซึ่งจะมีผลทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ทั้งในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน

ปัจจัยด้านสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม หมายถึงคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวเกษตรกร ประกอบด้วย อายุ เพศ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ฐานะทางเศรษฐกิจ และความเป็นเจ้าของที่ดิน

ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ หมายถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวเกษตรกรที่จะสามารถอ่านและเขียนหนังสือภาษาไทย

ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึงการวัดระดับเศรษฐกิจภายในครอบครัวโดยสังเกตจากจำนวนสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านประกอบการสอบถาม

ความเป็นเจ้าของที่ดิน หมายถึงความมีสิทธิ์ในการครอบครองที่ดิน อาจจะมีที่ดินเป็นของตนเอง หรือเช่าที่ดินจากผู้อื่นโดยวิธีให้เงินก็ได้

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร หมายถึงการกระทำเกี่ยวกับการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการสื่อสารแบบทางเดียวและสองทาง ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม การเปิดรับสื่อมวลชน การพบปะพูดคุยกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง การฝึกอบรม

การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม หมายถึงการที่เกษตรกรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน และจะต้องเข้าร่วมประชุมกลุ่มหรือให้ความร่วมมือช่วยเหลือในงานพัฒนาและงานสาธารณะในหมู่บ้าน

การมีประสบการณ์ภายนอกสังคม หมายถึงการที่เกษตรกรกรมีโอกาสดูติดต่อกับสังคมอื่นที่มีใช้สังคมที่ตนอาศัยอยู่ ได้แก่ การเดินทางไปกรุงเทพฯ การเดินทางไปอำเภอพรหมบุรี และการเดินทางไปจังหวัดสิงห์บุรี หรือจังหวัดใกล้เคียง

การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึงความบ่อยครั้งในการที่เกษตรกรกรเคยอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ หรือชมโทรทัศน์ รวมทั้งการเคยอ่านป้ายประกาศของทางราชการ และเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ราชการแจกให้

การพบปะพูดคุยกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึงการที่เกษตรกรกรมีโอกาสพบปะพูดคุยหรือปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ กับนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาการ

การฝึกอบรม หมายถึงการที่เกษตรกรกรเคยฟังการบรรยายจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือเคยเห็นการสาธิต หรือการที่เกษตรกรกรได้ทดลองทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ด้วยตัวเอง รวมทั้งการที่เกษตรกรกรเคยเดินทางไปดูการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ที่หมู่บ้านอื่น ๆ

ปัจจัยด้านกรกระทำทางสังคม หมายถึงเหตุผลในการที่คนจะตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะอยู่ในจิตใจของคนแต่ละคน ประกอบด้วย การสนับสนุน ความสามารถ ความคาดหวัง และการบังคับ

การสนับสนุน หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ทางราชการ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน ญาติ ให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านจิตใจในการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่

ความสามารถ หมายถึงการที่เกษตรกรกรได้รับการอบรมจนมีความรู้ความสามารถที่จะทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่

ความคาดหวัง หมายถึงการที่เกษตรกรทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ตามความต้องการของเจ้าหน้าที่ทางราชการ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน ญาติ โดยอาจจะทำด้วยความไม่เต็มใจหรือเกรงใจ เป็นการบังคับทางอ้อม

การบังคับ หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ทางราชการ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน ญาติ ใช้อำนาจบังคับหรือข่มขู่ให้เกษตรกรทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ โดยที่เกษตรกรไม่สมัครใจ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความเป็นเจ้าของที่ดิน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม การมีประสบการณ์ภายนอกสังคม การเปิดรับสื่อมวลชน การพบปะพูดคุยกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง การฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่

3. ปัจจัยด้านการกระทำทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุน ความคาดหวัง การบังคับ ความสามารถ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ของเกษตรกรทั้ง 2 หมู่บ้าน จะวัดจากคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยจะให้ผู้สัมภาษณ์ถามเกษตรกรผู้ถูกสัมภาษณ์โดยตรงเท่านั้น

2. การวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาถึงการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ของเกษตรกรโดยตรง แต่เป็นการศึกษาถึงทัศนคติของเกษตรกร เกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่ ดังนั้นการที่เกษตรกร ได้นำเอาการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่มาปฏิบัติเพียงส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของพื้นที่นาที่เขาได้อยู่ก็ถือว่าเป็นการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ ในเขตหมู่บ้านโกศากิวัด และหมู่บ้านศรีพรหมประสิทธิ์ อำเภอรามบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เท่านั้น จึงไม่อาจนำผลการวิจัยไปอ้างได้ว่าปัจจัยทั้งสาม ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสื่อสาร และ ปัจจัยด้านการกระทำทางสังคม จะมีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ของเกษตรกรทั้งประเทศ

ประโยชน์ที่จะได้รับในการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลวิจัยนี้ไปประกอบการวางแผนงานการเผยแพร่การทำนาหว่านน้ำตมแผ่นใหม่ไปสู่ชุมชนอื่นให้กว้างขวางมากขึ้น และให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม
2. ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและเผยแพร่เทคโนโลยีทางการเกษตรแก่เกษตรกร อาทิเช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้หน่วยงานทางราชการได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการยอมรับนวัตกรรมอื่น ๆ ต่อไป